

Περιεχόμενα

Κεφάλαιο 1. Εισαγωγή	19
I. Η προβληματική του ορισμού της ψυχοπαθολογίας	21
Α. Η στατιστική προσέγγιση	21
Β. Η τήρηση/υιοθέτηση των κοινωνικών αξιών	22
Γ. Το ατομικό υποκειμενικό βίωμα (οδύνη)	23
Δ. Αναζήτηση βοήθειας	24
Ε. Η λειτουργικότητα του ατόμου	24
Στ. Επικινδυνότητα/παραλογισμός	25
Ζ. Σύνθετο μοντέλο ορισμών	25
II. Πολιτισμικές διαστάσεις	26
Α. Πολιτισμική σχετικοκρατία (πολιτισμικός ρελατιβισμός)	26
Β. Ιστορική σχετικοκρατία	28
III. Εξελικτικές παράμετροι	29
IV. Ταξινόμηση	29
V. Αξιολόγηση	30
Α. Συνέντευξη	31
Β. Ψυχολογικά τεστ	36
Γ. Εργαστηριακά τεστ	43
Δ. Παρατήρηση και αξιολόγηση συμπεριφοράς	44
Ε. Πολιτισμικά θέματα και προκλήσεις στην ψυχολογική αξιολόγηση	45
Κεφάλαιο 2. Ταξινόμηση ψυχικών διαταραχών	51
I. Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (DSM)	53
Α. Γενικές Αλλαγές από το DSM-IV στο DSM-5	54
Β. Ειδικές Αλλαγές από το DSM-IV στο DSM-5	56
Γ. Πλεονεκτήματα του DSM-5	57
Δ. Κριτική προς το DSM-5	58
II. International Classification of Diseases (ICD)	59
III. Research Domain Criteria (RDoc)	60
IV. Psychodynamic Diagnostic Manual (PDM)	65
Κεφάλαιο 3. Ιστορική αναδρομή της ψυχοπαθολογίας	67
I. Πρωτόγονες και αρχαϊκές κοινωνίες: Αποκλίσεις και σχέσεις με το υπερφυσικό	69
II. Οι Έλληνες και η άνθιση της επιστημονικής προσέγγισης	71
III. Ελληνορωμαϊκή εποχή	73
IV. Θεωρίες αιτιότητας και παρέμβαση στον Μεσαίωνα	75
V. Θεωρίες αιτιότητας και παρεμβάσεις κατά την Αναγέννηση	76
VI. 18ος αιώνας	77
VII. 19ος αιώνας	79
VIII. 20ός αιώνας	81
IX. Ψυχιατρική μεταρρύθμιση: Αλλαγές που επέφερε στον ελλαδικό χώρο	82
X. Άλλες πολιτισμικές προσεγγίσεις στην ψυχοπαθολογία: Αφρική και Ασία	83

Κεφάλαιο 4. Σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις στην ψυχοπαθολογία	84
I. Εισαγωγή	84
II. Βιολογική-νευροεπιστημονική προσέγγιση	88
A. Εγκέφαλος	89
B. Νευρώνες – νευροδιαβιβαστές	90
Γ. Το περιφερικό νευρικό σύστημα	91
Δ. Ενδοκρινικό σύστημα	91
E. Γενετική	92
Στ. Παρέμβαση	93
III. Ψυχαναλυτική προσέγγιση	94
IV. Γνωσιακή-συμπεριφοριστική προσέγγιση	96
A. Συμπεριφοριστική προσέγγιση	97
B. Γνωσιακή προσέγγιση	99
V. Ανθρωπιστικές-υπαρξιακές προσεγγίσεις	100
A. Ανθρωπιστική προσέγγιση	101
B. Υπαρξιακή ψυχολογία	110
VI. Κοινωνικο-πολιτισμική προσέγγιση	111
VII. Οικογενειακή-συστημική προσέγγιση	113
VIII. Ερευνητικές μέθοδοι	113
A. Εισαγωγή	115
B. Θέματα επιστημολογίας	116
Γ. Εμπειρική μέθοδος	117
Δ. Ερευνητικός σχεδιασμός	119
E. Δεοντολογία	120

Κεφάλαιο 5. Αγχώδεις διαταραχές, ιδεοψυχαναγκαστικές διαταραχές και διαταραχές συνδεδεμένες με το τραύμα και στρεσογόνους παράγοντες	121
I. Εισαγωγή	121
II. Κλινικά σύνδρομα	122
A. Αγχώδεις διαταραχές	123
1. Διαταραχή άγχους αποχωρισμού	124
2. Ειδική φοβία	126
3. Κοινωνική αγχώδης διαταραχή	128
4. Διαταραχή πανικού	129
5. Αγοραφοβία	131
6. Γενικευμένη αγχώδης διαταραχή	132
B. Ιδεοψυχαναγκαστικές διαταραχές	132
1. Ιδεοψυχαναγκαστική διαταραχή	134
2. Σωματοδυσμορφική διαταραχή	135
3. Διαταραχή αποθησαύρισης	136
Γ. Διαταραχές συνδεδεμένες με το τραύμα και στρεσογόνους παράγοντες	137
1. Διαταραχή μετατραυματικού στρες	139
2. Διαταραχή οξέος στρες	140
3. Διαταραχές της προσαρμογής	142
III. Αιτιολογία και παρέμβαση	146
A. Βιολογική προσέγγιση	146
1. Εγκέφαλος	150
2. Νευροδιαβιβαστές	151

3. Γενετικές έρευνες.....	152
4. Φαρμακευτική παρέμβαση.....	154
B. Συμπεριφοριστική προσέγγιση.....	155
Γ. Γνωσιακή-συμπεριφοριστική προσέγγιση.....	158
Δ. Ψυχαναλυτική προσέγγιση.....	160
Κεφάλαιο 6. Διαταραχές της διάθεσης.....	161
I. Εισαγωγή.....	165
II. Περιγραφή επεισοδίων διάθεσης.....	165
A. Καταθλιπτικό επεισόδιο.....	167
B. Μανιακό επεισόδιο.....	168
Γ. Υπομανιακό επεισόδιο.....	169
Δ. Μεικτό επεισόδιο.....	170
III. Καταθλιπτικές διαταραχές.....	171
A. Μείζων καταθλιπτική διαταραχή.....	172
B. Επιμένουσα καταθλιπτική διαταραχή (δυσθυμία).....	173
Γ. Προεμμηνορρυσιακή δυσφορική διαταραχή.....	175
Δ. Αυτοκτονία.....	176
IV. Διπολικές διαταραχές.....	177
A. Διπολική I διαταραχή.....	177
B. Διπολική II διαταραχή.....	178
Γ. Κυκλοθυμική διαταραχή.....	179
V. Θέματα ταξινόμησης.....	180
VI. Δημιουργικότητα και διαταραχές της διάθεσης.....	182
VII. Αιτιολογία και παρέμβαση.....	183
A. Βιολογική προσέγγιση.....	183
1. Γενετική-κληρονομικότητα.....	183
2. Μελέτες εγκεφαλικής απεικόνισης.....	185
3. Νευροφυσιολογικά ευρήματα.....	186
4. Βιοχημικές μελέτες.....	188
5. Παρέμβαση.....	189
B. Συμπεριφοριστική προσέγγιση.....	192
Γ. Γνωσιακή-συμπεριφοριστική προσέγγιση.....	194
Δ. Ψυχαναλυτική προσέγγιση.....	195
E. Παρέμβαση στην αυτοκτονία.....	198
Στ. Νοσηλεία.....	200
Κεφάλαιο 7. Φάσμα σχιζοφρένειας και άλλες ψυχωτικές διαταραχές.....	203
I. Εισαγωγή.....	205
II. Κλινικά σύνδρομα.....	208
A. Σχιζοφρένεια.....	209
1. Ιστορική αναδρομή της διαγνωστικής κατηγορίας.....	211
2. Η κλινική εικόνα της σχιζοφρένειας.....	212
i. Διαταραχές σκέψης και γλώσσας.....	213
ii. Διαταραχές της αντίληψης.....	214
iii. Διαταραχές της διάθεσης.....	215
iv. Ψυχοκινητικές διαταραχές.....	217
3. Πορεία της σχιζοφρένειας.....	218

4. Διαστάσεις της σχιζοφρένειας.....	220
i. Διαδικαστική – αντιδραστική.....	220
ii. Θετικά-αρνητικά συμπτώματα.....	222
iii. Παρανοϊκή – μη παρανοϊκή.....	223
iv. Με κατατονία ή χωρίς κατατονία.....	224
5. Επικινδυνότητα – επιδημιολογία.....	226
B. Σχιζοφρενικόμορφη διαταραχή.....	229
Γ. Σχιζοσυναισθηματική διαταραχή.....	300
Δ. Παραληρητική διαταραχή.....	305
Ε. Βραχεία ψυχωτική διαταραχή.....	306
III. Αιτιολογία και παρέμβαση.....	308
A. Προβλήματα της μελέτης.....	308
B. Θεωρητικές προσεγγίσεις.....	310
1. Βιολογική προσέγγιση.....	311
i. Γενετικές μελέτες.....	312
ii. Τρόποι μετάδοσης της σχιζοφρένειας.....	312
iii. Μελέτες γενετικά υψηλής επικινδυνότητας.....	313
iv. Μελέτες υψηλού κινδύνου με βάση τη συμπεριφορά.....	314
v. Νευροαπεικονιστικές μελέτες.....	315
vi. Προγεννητικά και περιγεννητικά τραύματα και βλάβες.....	317
vii. Βιοχημικές έρευνες.....	318
viii. Φαρμακευτική παρέμβαση.....	320
2. Ψυχολογικές προσεγγίσεις.....	321
i. Ψυχαναλυτική προσέγγιση.....	322
ii. Οικογενειακή προσέγγιση.....	324
iii. Συμπεριφοριστική προσέγγιση.....	325
iv. Γνωσιακή προσέγγιση.....	326
v. Ανθρωπιστικές – υπαρξιακές θεωρίες.....	328
vi. Ενδοσσοκομειακή περίθαλψη.....	329
vii. Κοινωνικά προγράμματα.....	330
viii. Ερευνητικά προγράμματα πρόληψης.....	340
Κεφάλαιο 8. Αποσυνδεδετικές διαταραχές.....	341
I. Εισαγωγή.....	343
II. Κλινικά σύνδρομα.....	344
A. Αποσυνδεδετική διαταραχή της ταυτότητας.....	345
B. Αποσυνδεδετική αμνησία.....	346
Γ. Διαταραχή αποπροσωποποίησης/αποπραγματοποίησης.....	347
III. Αιτιολογία και παρέμβαση.....	349
A. Βιολογική προσέγγιση.....	349
B. Συμπεριφοριστική προσέγγιση.....	350
Γ. Γνωσιακή προσέγγιση.....	351
Δ. Ψυχαναλυτική προσέγγιση.....	352
Κεφάλαιο 9. Διαταραχές σωματικών συμπτωμάτων και συνδεδεμένες διαταραχές.....	353
I. Εισαγωγή.....	355
II. Κλινικά σύνδρομα.....	357
A. Διαταραχή σωματικών συμπτωμάτων.....	357

Β. Διαταραχή άγχους ασθένειας (υποχονδρίαση).....	358
Γ. Διαταραχή μετατροπής (διαταραχή λειτουργικού νευρολογικού συμπτώματος).....	359
Δ. Προσποινή διαταραχή.....	360
III. Αιτιολογία και παρέμβαση.....	361
Α. Βιολογική προσέγγιση.....	361
Β. Συμπεριφοριστική προσέγγιση.....	363
Γ. Γνωσιακή προσέγγιση.....	365
Δ. Ψυχαναλυτική προσέγγιση.....	367
IV. Ψυχοσωματικές διαταραχές.....	369
Α. Το στρες.....	369
Β. Βιολογική προσέγγιση.....	370
Γ. Κοινωνικοί παράγοντες.....	371
Δ. Προσωπικότητα και ψυχοσωματική.....	372
Ε. Συμπεριφοριστική προσέγγιση.....	375
Στ. Γνωσιακή προσέγγιση.....	378
Ζ. Ψυχαναλυτική προσέγγιση.....	379
Κεφάλαιο 10. Σεξουαλικές διαταραχές και δυσφορία γένους.....	381
I. Εισαγωγή.....	383
II. Ιστορική αναδρομή.....	385
III. Διαστάσεις της σεξουαλικής συμπεριφοράς.....	388
IV. Σεξουαλικές δυσλειτουργίες.....	389
Α. Διαταραχές της σεξουαλικής επιθυμίας και διέγερσης.....	389
1. Στυτική διαταραχή.....	389
2. Ανδρική διαταραχή υποτονικής σεξουαλικής επιθυμίας.....	390
3. Διαταραχή γυναικείου σεξουαλικού ενδιαφέροντος/διέγερσης.....	391
Β. Οργασμικές διαταραχές.....	393
1. Καθυστερημένη εκσπερμάτιση.....	394
2. Πρόωρη (πρώιμη) εκσπερμάτιση.....	395
3. Γυναικεία οργασμική διαταραχή.....	396
Γ. Σεξουαλικές διαταραχές πόνου.....	396
1. Άλγος πυέλου/γεννητικών οργάνων/διαταραχή διείσδυσης.....	396
Δ. Σύνδρομο επίμονης σεξουαλικής διέγερσης.....	400
V. Επιδημιολογία των σεξουαλικών διαταραχών.....	402
VI. Αιτιολογία και παρέμβαση.....	403
Α. Βιολογική προσέγγιση.....	404
Β. Κοινωνικο-ψυχολογικοί παράγοντες.....	405
Γ. Συμπεριφοριστική προσέγγιση.....	407
Δ. Γνωσιακή προσέγγιση.....	408
Ε. Οικογενειακή προσέγγιση.....	409
Στ. Σεξουαλική θεραπεία γνωσιακής-συμπεριφοριστικής προσέγγισης.....	410
Ζ. Ψυχαναλυτική προσέγγιση.....	411
Η. Σεξουαλική θεραπεία – συνθετική προσέγγιση.....	413
VII. Παραφυλίες.....	415
Α. Εισαγωγή.....	415
Β. Κλινικά σύνδρομα.....	418
1. Διαταραχή ηδονοβλεψίας.....	418
2. Διαταραχή επιδειξιμανίας.....	420

3. Διαταραχή εφραψιομανίας.....	422
4. Διαταραχή σεξουαλικού μαζοχισμού.....	424
5. Διαταραχή σεξουαλικού σαδισμού.....	427
6. Διαταραχή παιδοφιλίας.....	428
7. Διαταραχή φετιχισμού.....	429
8. Παρενδυσιακή διαταραχή.....	431
Γ. Αιτιολογία και παρέμβαση.....	432
1. Βιολογική προσέγγιση.....	434
2. Συμπεριφοριστική προσέγγιση.....	435
3. Γνωσιακή προσέγγιση.....	436
4. Ψυχαναλυτική προσέγγιση.....	437
VIII. Δυσφορία γένους.....	439
Α. Αιτιολογία.....	439
1. Βιολογικοί παράγοντες.....	440
2. Ψυχαναλυτική προσέγγιση.....	442
3. Συμπεριφοριστική προσέγγιση.....	443
4. Οικογενειακή κοινωνικο-πολιτισμική προσέγγιση.....	445
Β. Παρέμβαση.....	447
1. Βιολογική παρέμβαση.....	448
2. Ψυχαναλυτική παρέμβαση.....	450
Κεφάλαιο 11. Διαταραχές σίτισης και πρόσληψης τροφής.....	451
I. Εισαγωγή.....	453
II. Κλινικά σύνδρομα.....	456
Α. Ψυχογενής ανορεξία.....	456
Β. Ψυχογενής βουλιμία.....	457
Γ. Διαταραχή υπερφαγίας.....	458
III. Αιτιολογία και παρέμβαση.....	460
Α. Βιολογική προσέγγιση.....	460
Β. Κοινωνική προσέγγιση.....	461
Γ. Οικογενειακή προσέγγιση.....	462
Δ. Γνωσιακή-συμπεριφοριστική προσέγγιση.....	464
Ε. Ψυχαναλυτική προσέγγιση.....	465
Κεφάλαιο 12. Διαταραχές της προσωπικότητας.....	467
I. Εισαγωγή.....	468
II. Περιγραφή των διαταραχών προσωπικότητας.....	469
Α. Ομάδα Α.....	471
1. Παρανοειδής διαταραχή της προσωπικότητας.....	471
2. Σχιζοειδής διαταραχή της προσωπικότητας.....	474
3. Σχιζότυπη διαταραχή της προσωπικότητας.....	477
Β. Ομάδα Β.....	479
4. Ιστριονική διαταραχή της προσωπικότητας.....	479
5. Ναρκισσιστική διαταραχή της προσωπικότητας.....	482
6. Αντικοινωνική διαταραχή της προσωπικότητας.....	483
7. Οριακή διαταραχή της προσωπικότητας.....	484
Γ. Ομάδα Γ.....	486
8. Αποφευκτική διαταραχή της προσωπικότητας.....	486

9. Εξαρτητική διαταραχή της προσωπικότητας.....	487
10. Ιδιοψυχαναγκαστική διαταραχή της προσωπικότητας.....	488
III. Επιδημιολογία.....	491
IV. Αιτιολογία και παρέμβαση.....	498
Α. Θεωρίες γνωρισμάτων.....	498
Β. Το μοντέλο της εξελικτικής-κοινωνικής μάθησης.....	499
Γ. Άλλα σύγχρονα περιεκτικά μοντέλα.....	501
Δ. Βιολογική προσέγγιση.....	502
Ε. Συμπεριφοριστική προσέγγιση.....	502
Στ. Γνωσιακή-συμπεριφοριστική προσέγγιση.....	503
Ζ. Ψυχαναλυτική προσέγγιση.....	505
Κεφάλαιο 13. Συνδεδόμενες με ουσίες διαταραχές και εθιστικές διαταραχές	507
I. Εισαγωγή.....	509
II. Κυριότερες ουσίες που συνδέονται με εξάρτηση ή κατάχρηση.....	512
Α. Κατασταλτικές ουσίες.....	513
1. Αλκοόλ.....	514
2. Οπιοειδή.....	515
3. Βαρβιτουρικά.....	516
4. Βενζοδιαζεπίνες – πρεμιστικά.....	517
Β. Διεγερτικές ουσίες.....	520
1. Νικοτίνη.....	522
2. Κοκαΐνη.....	523
3. Αμφεταμίνες.....	524
Γ. Ψευδαισθησιογόνες ουσίες.....	525
Δ. Αναβολικές ουσίες.....	528
III. Η χρήση στην Ελλάδα.....	530
IV. Αιτιολογία και παρέμβαση.....	532
Α. Βιολογικοί παράγοντες.....	536
Β. Κοινωνικοί παράγοντες.....	538
Γ. Ψυχολογικοί παράγοντες.....	540
1. Συμπεριφοριστική προσέγγιση.....	542
2. Γνωσιακή-συμπεριφοριστική προσέγγιση.....	544
3. Ψυχαναλυτική προσέγγιση.....	546
4. Οικογενειακή-συστημική προσέγγιση.....	548
5. Άλλες προσεγγίσεις.....	549
Δ. Έκβαση.....	550
Ε. Προληπτικά προγράμματα.....	552
Στ. Μείωση της βλάβης.....	553
Κεφάλαιο 14. Διαταραχές ελέγχου των παρορμήσεων	559
I. Εισαγωγή.....	561
II. Κλινικά σύνδρομα.....	568
Α. Διαλείπουσα εκρηκτική διαταραχή.....	569
Β. Πυρομανία.....	570
Γ. Κλεπτομανία.....	572
III. Αιτιολογία και παρέμβαση.....	573
Α. Βιολογική προσέγγιση.....	573

B. Κοινωνική προσέγγιση.....	575
Γ. Οικογενειακή προσέγγιση.....	577
Δ. Γνωσιακή-συμπεριφοριστική προσέγγιση.....	578
Ε. Ψυχαναλυτική προσέγγιση.....	580
Κεφάλαιο 15. Νευρογνωστικές διαταραχές.....	595
I. Εισαγωγή.....	597
II. Διαγνωστικά προβλήματα.....	601
Α. Προσδιορισμός των νευρογνωστικών διαταραχών.....	601
Β. Προσδιορισμός του συγκεκριμένου οργανικού προβλήματος.....	609
III. Σύνδρομα.....	613
Α. Ντελίριο (delirium).....	613
Β. Ειδικές γνωστικές διαταραχές.....	619
Γ. Άνοια.....	628
Δ. Επίκτητες εγκεφαλικές βλάβες.....	630
1. Εγκεφαλικές λοιμώξεις.....	632
2. Τοξικές διαταραχές.....	637
3. Επιληψίες.....	638
4. Νόσος Creutzfeldt-Jacob.....	640
5. Άνοια η οποία οφείλεται στον ιό της ανοσοανεπάρκειας (HIV).....	641
Ε. Κρανιοεγκεφαλικές κακώσεις.....	644
IV. Αγγειακές παθήσεις – εγκεφαλικά-αγγειακά επεισόδια.....	645
V. Εγκεφαλικοί όγκοι.....	647
VI. Εκφυλιστικές διαταραχές.....	648
VII. Διατροφικά ελλείμματα.....	649
VIII. Ενδοκρινολογικές διαταραχές.....	648
Βιβλιογραφία.....	650
Ελληνόγλωσση.....	650
Ξενόγλωσση.....	672
Ευρετήριο όρων και θεμάτων.....	761